

TURVALINE EUROOPA PAREMAS MAAILMAS

EUROOPA JULGEOLEKUSTRATEEGIA

Sissejuhatus

Euroopa pole kunagi varem olnud nii jõukas, nii turvaline ja nii vaba. 20. sajandi alguse vägivallale on järgnenud Euroopa ajaloo pretsedenditu rahu ja stabiilsuse periood.

Euroopa Liidu loomisel on selles arengus olnud keskne roll. See on muutnud meie riikide vahelisi suhteid ning meie kodanike elu. Euroopa riigid on pühendunud vaidluste rahulikule lahendamisele ning koostööle ühiste institutsioonide kaudu. Selle aja jooksul on õigusriigi põhimõtte ja demokraatia järkjärguline levik viinud autoritaarsete režiimide muutumiseni turvalisteks, stabiilseteks ja dünaamilisteks demokraatiateks. Üksteisele järgnevad laienemised muudavad reaalsuseks visiooni ühendatud ja rahumeelsest kontinendist.

***Ükski riik ei ole
võimeline lahendama
tänapäeva keerulisi
probleeme üksinda***

Ameerika Ühendriigid on täitnud äärmiselt olulist rolli Euroopa integratsioonis ja Euroopa turvalisuse tagamisel, eelkõige NATO kaudu. Külma sõja lõpp jättis Ameerika Ühendriigid sõjanduse valdkonnas valitsevasse seisundisse. Siiski ei ole ükski riik võimeline üksinda lahendama tänapäeva keerulisi probleeme.

Euroopa ees seisavad ikka veel julgeolekuga seotud ohud ja väljakutsed. Konflikti puhkemine Balkani riikides tuletas meelde, et sõda ei ole meie kontinendilt veel kadunud. Viimasel kümnendil ei ole ükski maailma piirkond jäänud sõjalisest konfliktist puutumata. Suurem osa neist konfliktidest leidis aset pigem riikide siseselt kui riikide vahel ning ohvriteks on enamasti olnud tsiviilisikud.

Euroopa Liit, millel on 25 liikmesriiki ja üle 450 miljoni elaniku, mis toodab veerandi kogu maailma rahvamajanduse kogutoodangust (RKT) ning mille kasutada on lai valik vahendeid, on vaieldamatult ülemaailmselt arvestatav tegutseja. Viimasel kümnendil on Euroopa väed lähetatud nii kaugetesse riikidesse nagu Afganistan, Ida-Timor ja Kongo Demokraatlik Vabariik. Euroopa huvide kasvav lähenemine ja ELi vastastikuse solidaarsuse tugevnemine teevad meid üha usaldusväärsemaks ja tõhusamaks tegutsejaks. Euroopa peaks olema valmis osalema ülemaailmse julgeoleku eest vastutuse jagamisel ning parema maailma ülesehitamisel.

***Euroopa Liit, millel on 25
liikmesriiki, üle 450 miljoni
elaniku, mis toodab veerandi
kogu maailma rahvamajanduse
kogutoodangust (RKT), on
vaieldamatult ülemaailmselt
arvestatav tegutseja ... ta peaks
olema valmis osalema
ülemaailmse turvalisuse eest
vastutuse jagamisel ning
parema maailma
ülesehitamisel.***

I. JULGEOLEKUKESKKOND: ÜLEMAAILMSED VÄLJAKUTSED JA PEAMISED OHUD

Ülemaailmsed väljakutsed

Külma sõja järgsele maailmale on omased järjest avanevad piirid ning sellises keskkonnas on julgeoleku sise- ja välisaspektid omavahel lahutamatult seotud. Kauba- ja investeeringute vood, tehnoloogia arenemine ja demokraatia levik on toonud vabaduse ja heaolu paljudele inimestele. Teised on üleilmastumist pidanud aga frustratsiooni ja ebaõigluse põhjuseks. Sellised arengud on suurendanud ka mitteriiklike rühmituste rolli rahvusvahelistes suhetes. Samuti on need suurendanud Euroopa sõltuvust transpordi, energeetika, info ja muude valdkondade omavahel ühendatud infrastruktuurist ning sellega suurendanud Euroopa haavatavust.

Alates 1990. aastast on sõdades surma saanud peaaegu 4 miljonit inimest, nendest 90% tsiviilisikuid. Üle 18 miljoni inimese kogu maailmas on konflikti tagajärjel olnud sunnitud kodust lahkuma.

45 miljonit inimest sureb iga päev nälga ja alatoitumise tõttu... AIDS soodustab ühiskondade lagunemist... Julgeolek on üks arengu eeldus

Vaesus ja haigused põhjustavad suures osas arengumaades tohutut kannatust ning pakilisi julgeolekuprobleeme. Peaaegu 3 miljardit inimest ehk pool maailma elanikkonnast elatub vähemast kui 2 eurost päevas. 45 miljonit inimest sureb igal aastal nälga ja alatoitumise

tõttu. AIDSist on saanud üks kõige laastavam pandeemia inimkonna ajaloos ning see soodustab ühiskondade lagunemist. Uued haigused võivad levida kiiresti ja muutuda ülemaailmseks ohuks. Sahara-tagune Aafrika on praegu vaesem kui 10 aastat tagasi. Paljudel juhtudel on majanduslik ebaõnnestumine seotud poliitiliste probleemide ja vägivaldsete konfliktidega.

Julgeolek on arengu eeldus. Konfliktid mitte ainult ei purusta infrastruktuuri ja sealhulgas sotsiaalset infrastruktuuri, vaid soodustavad samuti kuritegevust, takistavad investeeringuid ja muudavad tavapärase majandustegevuse võimatuks. Mitmed riigid ja piirkonnad on konfliktide, ebaturvalisuse ja vaesuse nõiaringsis.

Järgmistel kümnenditel globaalse soojenemise tõttu süvenev konkurents loodusressursside ja eriti vee pärast tekitab tõenäoliselt rohkem rahulolematusi ja rännet mitmes piirkonnas.

Energiasõltuvus on Euroopale eriti murettekitav. Euroopa on maailma suurim nafta ja gaasi importija. Import moodustab praegu energiatarbimisest ligikaudu 50%. See osakaal suureneb 2030. aastal kuni 70%ni. Energiaimport pärineb peamiselt Pärsia lahe piirkonnast, Venemaalt ja Põhja-Aafrikast.

Peamised ohud

Laiaulatuslik agressioon mõne liikmesriigi vastu on praegu ebatõenäoline. Selle asemel seisab Euroopa silmitsi uute ohtudega, mis on palju mitmekesisemad, nähtamatamad ja äraarvamatumad.

Terrorism: Terrorism seab ohtu inimeste elud, põhjustab suuri kulusid, püüab kahjustada meie ühiskondade avatust ja sallivust ning kujutab endast kasvavat strateegilist ohtu kogu Euroopale. Terroristlikud liikumised on üha enam hästi varustatud, ühendatud elektroonilistesse võrkudesse ning valmis kasutama piiramatut vägivalda massiliste inimohvrite põhjustamiseks.

Kõige viimane terrorismilaine on oma ulatuselt ülemaailmne ning seotud vägivaldse religioosse äärmuslusega. Sellel on keerulised põhjused. Nende seas on moderniseerimisega seotud pinged, kultuurilised, sotsiaalsed ja poliitilised kriisid ning võõrastes ühiskondades elavate noorte võõrandumine. See nähtus on samuti osa meie enda ühiskonnast.

Euroopa on sellisele terrorismile nii sihtmärgiks kui ka baasiks: Euroopa riigid on sihtmärkideks ning neid on rünnatud. Al Qaeda üksuste logistikabaase on avastatud Ühendkuningriigis, Itaalias, Saksamaal, Hispaanias ja Belgias. Euroopa kooskõlastatud tegevus on hädavajalik.

Massihävitusrelvade levik on kõige suurem potentsiaalne oht meie julgeolekule. Rahvusvahelised lepingud ja ekspordikontrolli korraldus on aeglustanud massihävitusrelvade ja kandevahendite levikut. Kuid praegu oleme siiski siirdumas uude ja ohtlikusse perioodi, mil suureneb massihävitusrelvadega seotud võidurelvastumise võimalus, eelkõige Lähis-Idas. Bioloogiateaduste arenemine võib suurendada bioloogiliste relvade tõhusust

Viimati kasutasid massihävitusrelvi Aumi sekti terroristid Tokyo metroos 1995. aastal sariini gaasirünnakus. 12 inimest sai surma ja mitu tuhat haavata. Kaks aastat varem oli Aum levitanud antraksi eoseid Tokyo tänavale.

tulevatel aastatel, tõsiseks võimaluseks on ka rünnakud keemiliste ja radioloogiliste materjalidega. Raketitehnoloogia levik lisab omal poolt ebastabiilsust ning võib asetada Euroopa suuremasse ohtu.

Kõige kohutavama stsenaariumi puhul saavad terrorirühmitused oma valdusesse massihävitusrelvad. Sellisel juhul oleks väike rühm võimeline tekitama kahju sellises ulatuses, mis varem oli võimalik ainult riikide ja armeede puhul.

Piirkondlikud konfliktid: näiteks Kashmiri, Ida-Aafrika järvede piirkonna ja Korea poolsaarega seotud probleemid mõjutavad Euroopa huve otseselt ja kaudselt, samuti nagu Euroopale lähedasemad konfliktid, eelkõige Lähis-Idas. Piirkondlikku stabiilsust ähvardavad ka vägivaldsed ja külmutatud konfliktid meie piiridel. Need hävitavad inimelusid ning sotsiaalset ja füüsilist infrastruktuuri ning ähvardavad vähemusi, põhivabadusi ja inimõigusi. Konflikt võib viia ekstremismini, terrorismini ja riikide kokkuvarisemiseni ning pakub võimalusi organiseeritud kuritegevuseks. Piirkondlik ebakindlus võib lisada nõudlust massihävitusrelvade järele. Kõige praktilisem viis sageli raskesti määratletavate uute ohtude käsitlemiseks on mõnikord püüda lahendada piirkondliku konfliktiga seotud varasemad probleemid.

Läbikukkunud riigid: Halb valitsemistava, s.t korruptsioon, võimu kuritarvitamine, nõrgad institutsioonid ja vastutuse puudumine, ning tsiviilkonfliktid lagundavad riiki seestpoolt. Mõningal juhul on see viinud riigi institutsioonide kokkuvarisemiseni. Kõige tuntumateks hiljutisteks näideteks on Somaalia, Libeeria ning Talibani kontrolli all olev Afganistan. Riigi kokkuvarisemist võib seostada selliste ilmsete ohtudega nagu organiseeritud kuritegevus või terrorism. Läbikukkunud riigid on ärevusttekitav nähtus, mis õhustab ülemaailmset valitsemist ning lisab piirkondlikku ebastabiilsust.

Organiseeritud kuritegevus: Euroopa on organiseeritud kuritegevuse peamine sihtmärk. Sellel meie turvalisust ähvardaval siseohul on oluline väline mõõde: piiriülene uimasti-, naiste-, relvakaubandus ja ebaseaduslike rändajate üle piiri toimetamine moodustavad suure osa kuritegelike rühmituste tegevusest. Sellel tegevusel võib olla sidemeid terrorismiga.

Selline kuritegevus on sageli seotud nõrkade või läbikukkunud riikidega. Uimastiärist saadud tulu on hoogustanud riigistruktuuride nõrgenemist mitmes uimasteid tootvas riigis. Vääriskivide, puidu

ja väikerelvadega kauplemisest saadud tulu toidab konflikte maailma teistes osades. Kõik sellised tegevused õõnestavad õigusriigi põhimõtet ja sotsiaalset korda. Ekstreemsetel juhtudel võib organiseeritud kuritegevus hakata riigis domineerima. 90% Euroopas kasutatavast heroiinist on pärit Afganistanis kasvatatud moonidest ning uimastiärist saadud tuludega peetakse seal üleval eravägesid. Enamus neist uimastitest toimetatakse laiali Balkani kuritegelike võrgustike kaudu, kes on samuti vahendanud ligi 200 000 maailma 700 000 -st seksikaubanduse naisohvrist. Organiseeritud kuritegevuse uus mõõde, millele tuleb rohkem tähelepanu pöörata, on merepiraatluse kasv.

Kui kõik need eri elemendid – maksimaalsele vägivalle suunatud terrorism, massihävitusrelvade kättesaadavus, organiseeritud kuritegevus, riigiparaatide nõrgenemine ja eravaldues väed – on ühendatud, võime me silmitsi seista tõesti väga radikaalse ohuga.

II. STRATEEGILISED EESMÄRGID

Me elame maailmas, mis pakub meile nii paremaid võimalusi kui ka suuremaid ohte kui need, mida seni oleme kogenud. Tulevik sõltub osaliselt meie tegevusest. Me peame mõtlema maailma mastaabis ja tegutsema kohalikul tasandil. ELil on kolm järgmist strateegilist eesmärki, millega kaitsta oma julgeolekut ja edendada oma väärtusi:

Võitlemine ohtude vastu

Euroopa Liit on aktiivselt tõrjunud peamisi ohte.

- EL reageeris 11. septembri rünnakutele meetmetega, mis hõlmasid Euroopa vahistamismääruse vastuvõtmist, meetmeid terrorismi rahastamise vastu võitlemiseks ning USAga vastastikuse õigusabi lepingu sõlmimist. EL jätkab koostöö edendamist selles valdkonnas ning oma kaitse parandamist.
- EL on massihävitusrelvade leviku vastaseid poliitikaid ellu viinud juba mitmeid aastaid. Liit on äsja kokku leppinud täiendavas tegevuskavas, millega nähakse ette meetmed Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri tugevdamiseks, ekspordikontrolli karmistamiseks ning ebaseaduslike saadetiste ja hangete vältimiseks. EL on pühendunud sellele, et saavutada ülemaailmne ühinemine mitmepoolsete lepingurežiimidega ning samuti lepingute ja nende kontrollisätete tugevdamine.
- Euroopa Liit ja liikmesriigid on aidanud lahendada piirkondlikke konflikte ja läbikukkunud riikides korda taastada, sealhulgas Balkani piirkonnas, Afganistanis ja Kongo Demokraatlikus Vabariigis. Üheks kõige tõhusamaks organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise viisiks Euroopa Liidus on Balkani piirkonnas hea valitsemise taastamine, demokraatia edendamine ja ametivõimude aitamine võitlemisel organiseeritud kuritegevuse vastu.

Üleilmastumise ajastul võivad kauged ohud olla sama murettekitavad kui lähedased ohud... Esimene kaitsetiin on sageli piiri taga. Uued ohud on dünaamilised...

Konfliktide ja ohu ärahoidmine ei saa kunagi alata liiga vara.

Üleilmastumise ajastul võivad kauged ohud olla sama murettekitavad kui lähedased ohud.

Euroopale valmistavad muret nii tuumaalne tegevus Põhja-Koreas, tuumaohud Lõuna-Aasias kui ka massihävitusrelvade levik Lähis-Idas.

Terroristid ja kurjategijad on praegu võimelised tegutsema kogu maailma ulatuses, nende tegevus Kesk- või Kagu-Aasias võib ohustada Euroopa riike ja kodanikke. Vahepeal suureneb ülemaailmsete kommunikatsioonivahendite kaudu Euroopas teadlikkus piirkondlikest konfliktidest või humanitaartragöödiatest kogu maailmas.

Meie traditsiooniline enesekaitse käsitus enne külma sõda ja selle ajal põhines sissetungi ohul. Uute ohtude puhul on esimene kaitseliin sageli piiri taga. Uued ohud on dünaamilised. Massihävitusrelvade leviku oht kasvab ajaga, kui terrorismivõrgustike küsimust ei käsitleta, muutuvad need üha ohtlikemaks. Tähelepanuta jätmise korral riikide läbikukkumine ja organiseeritud kuritegevus levivad, nagu oleme juba näinud Lääne-Aafrika näitel. See tähendab, et me peaksime olema valmis tegutsema enne kriisi teket. Konfliktide ja ohu ärahoidmine ei saa kunagi alata liiga vara.

Vastupidiselt külmale sõjale kui suurele ja nähtavale ohule ei ole ükski uus oht puhtalt sõjalist laadi ning nende ohtude vastu ei saa võidelda ainult sõjalisi vahendeid kasutades. Nende kõikide puhul läheb vaja erinevaid vahendeid. Massihävitusrelvade levikut võib takistada ekspordikontrolliga ning selle vastu saab võidelda poliitilist, majanduslikku ja muud survet kasutades, tegeledes samal ajal nende poliitiliste põhjustega. Terrorismi vastu võitlemiseks võib vaja minna jälitustegevuse, politsei, õiguslike, sõjaliste ja muude vahendite ühendamist. Läbikukkunud riikides võib sõjalisi vahendeid minna vaja korra taastamiseks ning humanitaarvahendeid kohese kriisi lahendamiseks. Piirkondlikele konfliktidele on vaja poliitilisi lahendusi, kuid konfliktijärgses etapis võivad vajalikuks osutuda sõjalised vahendid ja tõhus korrakaitse. Majanduslikud vahendid annavad panuse ülesehitustöösse ning tsiviilkriisiohje aitab taastada tsiviilvalitsust. Euroopa Liit on sellistele mitmetahulistele olukordadele reageerimiseks eriti hästi varustatud.

Turvalisuse tugevdamine meie naabruses

***Laienemine ei
tohiks luua uusi
eraldusjooni
Euroopas.
Araabia ja
Iisraeli konflikti
lahendamine on
Euroopa jaoks
strateegiline
prioriteet.***

Isegi üleilmastumise ajastul on geograafia endiselt oluline. On Euroopa Liidu huvides, et meiega piirnevaid riike valitsetakse hästi. Vägivaldses konfliktis osalevad naabrid, nõrgad riigid, kus lokkab organiseeritud kuritegevus, halvasti toimivad ühiskonnad või plahvatuslik elanikkonna kasv Euroopa piiridel kujutavad Euroopa jaoks probleeme.

Ühinevate riikide integreerimine suurendab meie turvalisust, kuid samas toob rahutud piirkonnad ELile lähemale. Meie ülesanne on edendada Euroopa Liidust ida suunas ja Vahemere rannikul võõndit hästi valitsetud riikidest, kellega meil saaks olla tihedad ja koostööle rajanevad suhted.

Balkani piirkond on parim näide selle olulisusest. Tänu ühistele jõupingutustele USA, Venemaa, NATO ja teiste rahvusvaheliste partneritega ei ähvarda kõnealuse piirkonna stabiilsust enam tõsise konflikti puhkemine. Meie välispoliitika usaldusväärsus sõltub meie saavutuste kindlustamisest kõnealuses piirkonnas. Väljavaade saada Euroopa Liidu liikmeks on nii strateegiliseks eesmärgiks kui ka reformide läbiviimise stiimuliks .

Meie huvides on vältida seda, et laienemine tooks kaasa uued eraldusjooned Euroopas. Me peame laiendama majandus- ja poliitilise koostöö hüvesid idanaabritele, tegeledes samal ajal sealsete poliitiliste probleemidega. Me peaksime nüüd rohkem ja aktiivsemalt tundma huvi probleemide vastu Lõuna-Kaukaasias, millest saab samuti teatud ajal samuti meie naaberpiirkond.

Araabia ja Iisraeli konflikti lahendamine on Euroopa jaoks strateegiline prioriteet. Ilma selleta on teiste Lähis-Ida probleemide lahendamine vähe tõenäoline. Euroopa Liit peab jätkuvalt selle küsimusega tegelema ning olema valmis eraldama ressursse probleemi käsitlemiseks kuni selle lahendamiseni. Kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus, mida Euroopa on juba kaua toetanud, on nüüd laialdaselt heaks kiidetud. Selle elluviimiseks peavad Euroopa Liit, Ameerika Ühendriigid, Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, Venemaa ning piirkonna riigid, eelkõige Iisrael ja Palestiina ise, tegema ühiseid jõupingutusi ja koostööd.

Vahemere piirkonnas üldiselt jätkuvad tõsised probleemid seoses majandusseisaku, sotsiaalsete rahutuste ja lahendamata konfliktidega. Euroopa Liidu huvides on jätkata ühist tegutsemist Vahemere partneritega, tehes Barcelona protsessi raames tõhusamat majanduslikku, julgeoleku ja kultuuri alast koostööd. Samuti tuleks kaaluda laiemat koostööd Araabia riikidega.

Tõhusal mitmepoolsusel põhinev rahvusvaheline kord

Maaailmas, mida iseloomustavad ülemaailmsed ohud, ülemaailmsed turud ja ülemaailmne meedia, sõltuvad meie julgeolek ja jõukus üha rohkem tõhusast mitmepoolsest süsteemist. Meie eesmärk on tugevama rahvusvahelise üldsuse, hästitoimivate rahvusvaheliste institutsioonide ja reeglitepõhise rahvusvahelise korra arendamine.

Me oleme pühendunud rahvusvahelise õiguse toetamisele ja arendamisele. Rahvusvaheliste suhete põhiraamistikuks on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikiri. Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu kannab põhivastutust rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamise eest. Euroopa jaoks on esmatähtis ÜRO tugevdamine, andes talle piisavad vahendid oma kohustuste täitmiseks ja tõhusaks tegutsemiseks.

Meie julgeolek ja heaolu sõltuvad üha enam tõhusa mitmepoolse süsteemi olemasolust. Me oleme pühendunud rahvusvahelise õiguse toetamisele ja arendamisele. Rahvusvaheliste suhete põhiraamistikuks on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikiri.

Me tahame, et rahvusvahelised organisatsioonid, režiimid ja lepingud oleksid tõhusad rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ähvardavate ohtude vastu ning seega peame me olema valmis tegutsema, kui nende eeskirju rikutakse.

Rahvusvahelise süsteemi kesksed institutsioonid, nagu Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), ja rahvusvahelised finantsinstitutsioonid on oma liikmeskonda suurendanud. Hiina on WTOga ühinenud ja Venemaa peab ühinemiselaseid läbirääkimisi. Meie eesmärk peaks olema laiendada selliste organisatsioonide liikmeskonda ning samas säilitada nende kõrged standardid.

Rahvusvahelise süsteemi üks põhielement on transatlantilised suhted. Seda mitte ainult meie kahepoolsetes huvides, vaid kogu rahvusvahelise üldsuse tugevdamiseks. Selle suhte oluline väljendus on NATO.

Piirkondlikud organisatsioonid tugevdavad ka ülemaailmset valitsemist. Euroopa Liidu jaoks omavad erilist tähtsust OSCE ja Euroopa Nõukogu tugevus ja tõhusus. Teised piirkondlikud organisatsioonid, nagu ASEN, MERCOSUR ja Aafrika Liit, annavad olulise panuse paremini toimiva maailma rajamisse.

Eeskirjadel põhineva rahvusvahelise korra tingimus on, et õigus areneb vastuseks sellistele arengutele nagu massihävitusrelvade levik, terrorism ja globaalne soojenemine. Me oleme huvitatud olemasolevate institutsioonide (nagu Maailma Kaubandusorganisatsioon) edasisest arendamisest ning uute institutsioonide (nagu Rahvusvaheline Kriminaalkohus) toetamisest. Meie enda kogemused Euroopas näitavad, et julgeolekut saab suurendada usaldust suurendavate meetmete ja relvakontrolli abil. Selliste vahenditega saab ka oluliselt suurendada julgeolekut ja stabiilsust meie naaberriikides ja kaugemal.

Rahvusvahelise ühiskonna kvaliteet sõltub selle aluseks olevate valitsuste kvaliteedist. Meie julgeoleku parimaks kaitseks on maailm, mis koosneb hästijuhitud demokraatlikest riikidest. Hea valitsemistava levitamine, sotsiaalsete ja poliitiliste reformide toetamine, korrupsiooni ja võimu kuritarvitamise vastu võitlemine, õigusriigi kehtestamine ja inimõiguste kaitsmine on parimad moodused rahvusvahelise korra tugevdamiseks.

Kaubandus- ja arengupoliitikad võivad olla tõhusad vahendid reformide edendamiseks. Euroopa Liit kui maailma kõige suurem ametliku abi andja ja kõige suurem kaubandusüksus on koos liikmesriikidega heal positsioonil nimetatud eesmärkide poole püüdlisel.

Abiprogrammide, tingimuste seadmise ja suunatud kaubandusmeetmete abil paremale valitsemisele kaasaaitamine on jätkuvalt oluline osa meie poliitikast, mida me peaksime veelgi tugevdama. Maailm, milles tagatakse õiglus ja pakutakse võimalusi kõigile, on Euroopa Liidu ja selle kodanike jaoks palju turvalisem.

Mitmed riigid on asetanud ennast väljapoole rahvusvahelist üldsust. Mõned soovivad olla isoleeritud, mõned rikuvad järjepidevalt rahvusvahelisi norme. On soovitav, et sellised riigid ühineks taas rahvusvahelise üldsusega, ning EL peaks olema valmis neile abi osutama. Riigid, kes ei soovi seda teha, peaksid aru saama, et selle eest tuleb maksta, sealhulgas suhetes Euroopa Liiduga.

III. MÕJU EUROOPA POLIITIKALE

Euroopa Liit on teinud ühtse välispoliitika ja tõhusa kriisiohje väljakujundamisel edusamme. Meil on olemas vahendid, mida saab tõhusalt kasutada, nagu seda on tõestatud Balkani piirkonnas ja mujal. Kuid võimetekohase panuse andmiseks peame olema aktiivsemad, ühtsemad ja võimekamad. Me peame teistega koostööd tegema.

***Me peame välja
kujundama strateegilise
kultuuri, mis toetab
varajast, kiiret ja
vajaduse korral jõulist
sekkumist.***

Euroopa Liit peab olema oma strateegiliste eesmärkide poole püüdlemisel **aktiivsem**. See puudutab kõiki meie kasutuses olevaid kriisiohje ja konfliktide ennetamise vahendeid, sealhulgas poliitilist, diplomaatilist, sõjalist, tsiviil- ning kaubandus- ja arengukoostööalast tegevust.

Uute dünaamiliste ohtude käsitlemiseks on vaja aktiivseid poliitikaid. Me peame välja kujundama strateegilise kultuuri, mis toetab varajast, kiiret ja vajaduse korral jõulist sekkumist.

25 liikmesriigiga liiduna, mis kulutab kaitsele üle 160 miljardi euro, peaksime olema võimelised üheaegselt läbi viima mitut operatsiooni. Võiksime lisada konkreetset väärtust sellega, kui töötame välja nii sõjalisi kui tsiviilvõimeid kasutavad operatsioonid.

EL peaks toetama Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni tegevust rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ähvardavatele ohtudele vastamisel. EL on võtnud kohustuse tugevdada oma koostööd ÜROga, et aidata konfliktist väljuvaid riike, ning tõhustada oma toetust ÜROle lühiajalist kriisiohjamist nõudvates olukordades.

Me peame olema võimelised tegutsema enne, kui meid ümbritsevate riikide olukord halveneb, kohe, kui tuvastatakse märke massihävitusrelvade levikust, ja enne, kui tekivad humanitaarhädadolukorrad. Ennetava tegevusega saab vältida tõsisemaid probleeme tulevikus. Suuremat vastutust võtval ja aktiivsemal Euroopa Liidul on ka suurem poliitiline kaal.

Võimekam. Võimekam Euroopa on saavutatav, kuigi meie täieliku potentsiaali realiseerimine võtab aega. Käimasolevad meetmed, eelkõige kaitseagentuuri rajamine, juhivad meid õiges suunas.

Kaitse valdkonda on vaja suunata rohkem ressursse ja neid tuleb tulemuslikumalt kasutada, et muuta meie väed paindlikumaks ja liikuvaks ning võimaldada neil reageerida uutele ohtudele.

Koondatud ja jagatud vahendite süstemaatiline kasutamine vähendab dubleerimist, üldkulusid ja keskpikas ajavahemikus suurendab võimeid.

Peaaegu iga suurema sekkumise korral on sõjalisele tõhususele järgnenud tsiviilkaos. Me vajame suuremat võimsust, et võtta kriisi ja kriisijärgses olukorras kasutusele kõik vajalikud tsiviilressursid.

Suurem diplomaatiline suutlikkus: me vajame süsteemi, milles liikmesriikide ressursid on ühendatud ELi institutsioonide ressurssidega. Kaugemal aset leidvate ja meile võõraste probleemide lahendamiseks on vaja paremat arusaamist ja suhtlemist.

Ühised ohtude hinnangud on parimaks aluseks ühismeetmetele. Selleks on vaja parandada liikmesriikide ja partnerite vahelist luureandmete vahetamist.

Suutlikkuse suurendamisel eri valdkondades tuleks võtta arvesse missioonide laiemat ringi. Nende hulka võivad kuuluda ühised desarmeerimisoperatsioonid, kolmandate riikide toetamine võitluses terrorismiga ja julgeolekusektori reform. Viimatinimetatu oleks osa laiemast institutsioonide väljaarendamisest.

ELi ja NATO vahelised alalised kokkulepped, eelkõige Berlin Plus, tõhustavad ELi operatiivvõimeid ning loovad kahe organisatsiooni vahelise kriisiohje alase strateegilise partnerlusraamistikku. See kajastab meie ühist kindlameelsust tulla toime uuel sajandil esseeisvate väljakutsetega.

Ühtlasem. Ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika sõnumiks on, et ühiselt tegutsedes oleme tugevamad. Viimaste aastate jooksul oleme loonud mitmeid eri vahendeid, millest igäihel on oma struktuur ja eesmärk.

Nüüd on väljakutseks koguda kokku erinevad vahendid ja võimed: Euroopa abiprogrammid ja Euroopa Arengufond, liikmesriikide sõjalised ja tsiviilvõimed ning muud vahendid. Need kõik võivad mõjutada meie ja kolmandate riikide julgeolekut. Julgeolek on arengu esimene eeltingimus.

Diplomaatilised jõupingutused ning arengu-, kaubandus- ja keskkonnapoliitika peaksid järgima sama joont. Ühtsele tegevusele ei ole kriisiolukorras asendust.

Välistegevuse ning justiits- ja siseküsimuste poliitika vaheline parem koordineerimine on äärmiselt oluline nii võitluses terrorismi kui ka organiseeritud kuritegevuse vastu.

Suuremat sidusust on vaja nii ELi vahendite osas kui ka üksikute liikmesriikide välistegevuse osas.

Sidusaid poliitikaid on vaja ka piirkondlikult, eelkõige konfliktide lahendamisel. Probleeme lahendatakse harva ühe riigi poolt või ilma piirkondliku toetuseta, nagu kogemused Balkani piirkonnas ja Lääne-Aafrikas mitmel viisil tõestavad.

Koostöö partneritega. On väga vähe, kui üldse, selliseid probleeme, mida Euroopa Liit saab lahendada üksi. Eespool kirjeldatud ohud on ühised ohud, mida me jagame kõigi oma lähedaste partneritega. Rahvusvaheline koostöö on möödapääsmatu. Me peame üritama oma eesmäärke saavutada nii rahvusvahelistes organisatsioonides tehtava mitmepoolse koostöö kui ka partnerluse kaudu kesksete osalejatega.

***Koostöös suudavad
Euroopa Liit ja
Ameerika Ühendriigid
moodustada maailma
hüvanguks tegutseva
võimsa jõu.***

Transatlantilised suhted on asendamatud. Koostöös suudavad Euroopa Liit ja Ameerika Ühendriigid moodustada maailma hüvanguks tegutseva võimsa jõu. Meie eesmärk peaks olema tõhus ja tasakaalustatud partnerlus USAga. See on veel üks põhjus ELi võimete edasiarendamiseks ja sidususe suurendamiseks.

Me peaksime jätkama tööd lähedaste suhete loomiseks Venemaaga, kes on meie julgeoleku ja heaolu oluline mõjutaja. Ühiste väärtuste austamine soodustab edasiliikumist strateegilise partnerluse suunas.

Meie ajalugu, geograafia ja kultuurilised sidemed ühendavad meid kõikide maailma piirkondadega: meie naabritega Lähis-Idas ning meie partneritega Aafrikas, Ladina-Ameerikas ja Aasias. Need suhted on oluline väärtus, millele toetuda. Eelkõige peaksime töötama välja strateegilise partnerluse Jaapani, Hiina, Kanada ja Indiaga ning samuti kõikide selliste riikidega, kes jagavad meie eesmärke ja väärtusi ning on valmis nende toetuseks tegutsema.

Järeldused

Kaasaegses maailmas on nii uusi ohte kui ka uusi võimalusi. Euroopa Liidul on potentsiaal aidata suuresti kaasa nii ohtude vastu võitlemisele kui ka võimaluste realiseerimisele. Aktiivsel ja võimekal Euroopa Liidul oleks ülemaailmne mõju. Sellega panustaks liit tõhusasse mitmepoolsesse süsteemi, mis viiks õiglasema, turvalisema ja ühendatuma maailmani.